

VOLS CONÈIXER LA HISTÒRIA DE LES DONES DEL MUSEU?

8 de març de 2021

DONES MÍTIQUES

ARACNE, LA TEIXIDORA

Segons la mitologia, Aracne era una dona amb una gran habilitat per teixir que es va atrevir a burlar-se de la deessa Atenea, dient que ella teixia millor.

En l'enfrontament entre les dues dones, Atenea al veure l'habilitat d'Aracne i sobretot quan va veure el tapis que havia realitzat representant les infidelitats del deus es va enfadar tant que va llençar-li la llançadora. Aracne avergonyida es va voler suïcidar i Atenea li va impedir convertint-la en una aranya que es passaria la vida teixint amb un fil invisible.

La història d'Aracne està recollida en el llibre "La metaformosis" d'Ovidi i també en l'obra de Virgili.

La història d'Aracne evoca les referències a l'origen del teixir que imita la tasca de les aranyes procedent de l'Àsia Menor.

Aracne o la dialèctica, Paolo Veronese, Palau Ducal (Venècia)

La representació més famosa: Las Hilanderas de Velazquez

Las hilanderas o la fábula de Aracne, Diego Velazquez. Museo del Prado.

El quadre *Las hilanderas o la fábula de Aracne* realitzada entre els anys 1655-1660 és la representació més coneguda del mite d'Aracne. Velazquez presenta una composició complexa de la història: en un primer pla una escena quotidiana en un taller amb diverses dones realitzant les tasques de filar i en un segon pla al fons de l'escena la disputa entre la deessa i Aracne i darrera d'elles un tapis amb la representació del rapte d'Europa.

Aquest tipus de composició és molt característic de l'estil de Velazquez. Molts crítics han destacat el primer pla de l'escena especialment la dona que treballa amb la debanadora en una posició que presenta un escorç exagerat, altre element destacat és l'habilitat del pintor en representar el moviment de la filosa.

ARACNE: LA TEIXIDORA

Una peça del museu: El cartell de la Casa Fiter

Cartell de la *Fábrica de blondas y encajes legítimos y mecánicos José Fiter* realitzat l'any 1900 per Antoni Coll. El cartell es divideix en dues parts, en la banda inferior trobem una relació de les diferents exposicions internacionals en les que havia participat l'empresa, des de l'any 1878 fins el 1900. La part superior, de caràcter il·lustratiu mostra una puntaire vestida amb el vestit popular català que sosté un coixí sobre les cames i es recolza amb el braç sobre un fus. La dona es troba en un paisatge marítim i en la part superior el nom de l'empresa i unes fulles de llorer amb les medalles obtingudes per l'empresa i l'escut de Catalunya.

En la cantonada dreta de la puntaire trobem una tela d'aranya, en referència clara al mite d'Aracne. La xarxa de l'aranya és una estructura triangular de la que penja l'insecte al costat de la cara de la dona. El fus i el coixí de fer puntes són les eines que mostren l'habilitat de la teixidora com havia estat Aracne.

Joan Miquel Llodrà va realitzar un article a la revista *Datatèxtil* sobre el cartell realitzat per a la Casa Fiter que es pot consultar en aquest enllaç, <https://www.raco.cat/index.php/Datatèxtil/article/view/276166>

Cartell de l'empresa Fiter, Antoni Coll. Museu d'Arenys de Mar, núm. reg. 1600

La filosa, l'eina d'Aracne

Aquesta filosa del museu és una màquina per a filar manual de disposició horitzontal amb una base triangular amb tres peus. El cos central té forma rectangular amb la roda giratòria de transmissió col·locada a l'interior i a l'extrem posterior i a la part davantera hi ha el dispositiu per enrotllar el fil.

La **filosa** és un instrument per a filar manualment fibres tèxtils. Aquesta eina consisteix en un bastó, generalment de canya, acabat per un cap on s'enrotlla la floca de fibra que es vol filar que incorpora una roda, un pedal o manovella i una debandadora menuda o suport giratori fix en el qual s'enrotlla una mànega per a facilitar-ne l'extensió i la utilització.

